

פרוטוקול מס' 276
מישיבת ועדת הכלכלה
יום שלישי, א' בסיון השתנ"ח (26 במאי 1998), שעה 13:00

נכחו:

חברי הוועדה: אבי יחזקאל - היו"ר

מוזמנים:

- לשכה משפטית, המשרד לאיכות הסביבה	רחל אדם
- מתמחה, לשכה משפטית, המשרד לאיכות הסביבה	שמואל שפט
- אגף מים ונחלים, המשרד לאיכות הסביבה	ברוך ובר
- אגף תקציבים, משרד האוצר	אודי ניסן
- משרד האוצר	דן זיצי'יק
- מהנדס איכות הסביבה, התאחדות התעשיינים	דב באסל
- משרד הבריאות	שלום גולדברגר
- משרד הבריאות	אילנה מישר

היועצת המשפטית: אתי בנדלר

מנהלת הוועדה: לאה ורון

קצרנית: רויטל יפרח

תקנון המיס (מניעת זיהום מים) (איסור הזרמת תמלחת למקורות מים), התשנ"ח-1997.

סדר-היום:

תקנות המיס (מניעת זיהום מיס) (איסור הזרמת תמלחת למקורות מיס).
התשנ"ח-1997.

היו"ר אני יחזקאל:

אני מתכבד לפתוח את הישיבה בנושא תקנות המיס (מניעת זיהום מיס) (איסור הזרמת תמלחת למקורות מיס), השתנ"ח-1997. אני מבקש שכל הנוכחים יעיינו בתקנות מספר דקות, לגבי הצד העונשי שלהן. לא לגבי התקנות עצמן.

רחל אדם:

אני מבקשת גם לחלק את הנוסח האחרון של הצעת החוק.

אתי בנדלר:

יש נוסח חדש?

רחל אדם:

הנוסח הוא ללא שינוי למעט התאריך.

היו"ר אני יחזקאל:

נשמע את הדברים בקצרה. אני מבין שהתעשיינים לא מתנגדים?

דן באטל:

להתאחדות התעשיינים אין התנגדות. התהליך של דיונים משותפים עם המשרד לאיכות הסביבה נמשך כשנתיים, ולמעשה היישום של התקנות האלה נעשה במשותף איתנו.

ברוך ובר:

אתן מעט רקע כללי. בישראל משאירים כ-70% מהשפכים להשקיה. זהו מקור מיס חשוב מאוד. אם לא ישתמשו במיס האלה בחקלאות הם יגיעו לואדיות. לכן לתקנה הזו יש חשיבות רבה מאוד. בישראל מוכרים כ-100 אלף טון מלח. כ-30 אלף טון הולכים לריענון. היתרה הולכת בעיקר לתעשית המזון. התקנות האלה חלוציות בעולם. יש מדינות בעולם לגבי הנושא הזה. פתחנו מערך שקיים ועובד, של פינוי תמלחות אל היס. משום כך יש ירידה של כל שפכי גוש דן בצורה דרסטית.

אתי בנדלר:

מה תגובת האירגונים הירוקים שהתמלחות ישפכו ליס?

ברוך ובר:

כל דבר נעשה בהיתר וזה מצויין פה. רוב התמלחות הן תמלחות נקיות שהן מים מלוחים צלולים.

היו"ר אני יחזקאל:

במה אדוני עוסק?

ברוך ובר:

אני מאגף מים ונחלים במשרד לאיכות הסביבה.

היו"ר אני יחזקאל:

במה ההתמחות שלך?

ברוך ובר:

חקלאות, סביבה, משפטים...

רחל אדם:

ברגע שהמים נשפכים לים, הם צריכים לעבור טיפול מסויים. אי אפשר סתם כך לשפוך אותם לים, הם צריכים להיות נקיים.

אנדי ניסן:

למרות העלות הגבוהה, אני חושב שראוי לציין שהמשרד לאיכות הסביבה במשך הרבה שנים עושה זאת בהסכמה ובהדרגתיות, ואני מקווה שמשרדים אחרים ילמדו מכך.

היו"ר אני יחזקאל:

מה עם ענין האכיפה?

רחל אדם:

יש אכיפה, יש פקחים. יש אישור של שר הבריאות.

דב באסל:

השאלה היא לגבי בתי חולים. תעשיינים ידעו להתמודד עם הענין. מוגדר פה זמן של שנתיים לבתי חולים, ואני לא תמיד יודע במערכות האלה מה אופי ההתארגנות והיכולות שלהם.

שלום גולדברגר:

התקנות טובות וחיוביות. אנחנו לא הוזמנו לדיון שמתקיים פה עתה ונודע לי על כך רק לפני שעה. לכן לא הספקתי לסגור את כל הדברים. יודע לי גם שהמנהל הכללי של משרד הבריאות נזעק במקצת ברגע ששמע שהדבר אמור לחול על בתי חולים ובתוך שנתיים צריך ליישם זאת, כי זה עולה כסף. לא הספקתי לדבר עם כל האנשים המקצועיים בבתי החולים שטיפלו בתקנות האלה. אני יודע שהיו דיונים עם המשרד לאיכות הסביבה והדברים אושרו. זאת אומרת שזה רק עניין של תקציב ועלות, ואיך עושים את הדברים. ניתנה ארכה של שנתיים לבתי החולים לעשות זאת, יכול להיות שזה מעט מדי.

היו"ר אבי יחזקאל:

אז תגישו תיקונים.

אתי בנדלר:

גברת אדם אומרת שזה על דעת שר הבריאות.

היו"ר אבי יחזקאל:

המסר הובהר ואם יש תיאומים בירוקרטיים למיניהם ושר הבריאות הוציא מכתב והמנהל הכללי לא יודע על כך ואולי להיפך...

שלום גולדברגר:

המנהל הכללי של משרד הבריאות חדש. הוא לא היה בזמן שהתקיימו הדיונים האלה.

היו"ר אבי יחזקאל:

אתה בקשר עם המנהל הכללי? תוכל להעיר לו הערה בשמי? תאמר לו שיושב ראש ועדת הכלכלה, חבר הכנסת אבי יחזקאל, זועם על כך שהם החרומו את הדיון בנושא הקמת הרשות למזון שהיה פה בשבוע שעבר. תאמר לו שיושב ראש הוועדה נזעק. היו הרבה דיונים בהם השתתפו נציגים רבים של משרד הבריאות ולפעמים אף ללא שהוזמנו. אני משבח על השיפור בשבוע האחרון. מגיעים נציגים ללא שהוזמנו, ואני שמח שבאת כי יש כאלה שהוזמנו ולא הגיעו.

לגבי סוגיית העונשין.

אתי בנדלר:

אני מניחה שגברת אדם תציג את הדברים. מכל מקום, יש בחוק המיס סעיף האומר: העובר על הוראה מהוראות סימן א'1, שמכוחו הותקנו תקנות אלה, דינו מאסר שנה או קנס 268 אלף שקלים חדשים, ואם היתה עבירה... מאסרו 7 ימים או קנס נוסף של 17,800 שקלים חדשים לכל יום שבו נמשכה העבירה לאחר שקיבל התראה בכתב ממי שהשר לאיכות הסביבה הסמיכו לעניין זה ובהתאם למועד שנקבע בהתראה. יש סעיפי עונשין נוספים. על כל פנים, העונשים לפי

חוק המיסים הם עונשים כבדים בהחלט ומשמעותיים. זה הטעם גם של תקנות אלה בהתאם לחוק יסוד: הממשלה לחוק העונשין באישור ועדת הכלכלה של הכנסת. גם מי שלא יעמוד בהוראות התקנות האלה צפוי בהחלט לעונשים מאוד משמעותיים.

היו"ר אבי יחזקאל:

הייתי רוצה לשאול את אנשי המשרד לאיכות הסביבה שתי שאלות: איך אנחנו מגיעים למצב כזה שנחלים שלומדים עליהם בבית הספר כמו הירקון והקישון מזוהמים? מה קורה עם העניין הזה?

ברוך נבר:

אגיד דבר שישמע לא טוב, וזו דעתי הפרטית שלי. לדעתי, בשיטה המנהלית הקיימת היום שבה מטופל הביוב, הקישון והירקון ימשיכו להיות מסוכנים גם בעתיד. לגבי הקישון אולי יש איזה שהוא פיתרון לעתיד.

היו"ר אבי יחזקאל:

אין בקרה לאן הביוב זורס?

ברוך נבר:

היום המצב הוא שמכון הטיהור מוכר ומתוחזק על ידי חברה פרטית או על ידי רשות מקומית, ויש נתק בין מי שמפעיל את מכון הטיהור לבין מכון הטיהור. כלומר, יכולים לעבור חומרים רעילים. המכון לטיהור יעמוד בדרישות פקודת בריאות העם, כלומר באיכות מסוימת, אבל, בפקודה הזו לא נדרשים דברים נוספים אחרים שעשויים להיות רעילים. זאת ועוד, גם אם מכון הטיהור קורס ואנחנו מכירים את המקרים האלה, אין למכון הטיהור סמכות לפנות ישירות למפעל שממנו נגרם הנזק.

היו"ר אבי יחזקאל:

שום דבר לא ישתנה?

ברוך נבר:

אנחנו עובדים על כך קשה מאוד, ואני מקווה שהחוק הבא שנדון בו יהיה חוק תאגידים שבו הוספנו כמה הערות...

היו"ר אבי יחזקאל:

השתנה משהו מהדיון הקודם?

אילנה מישר:

קיבלתי זה עתה הודעה מהנהלת משרד הבריאות שמבקשים...

היו"ר אני יחזקאל:

בסדר, בסדר.

אילנה מישר:

קיבלתם כבר את ההודעה?

אתי בנדלר:

לא, אבל הבנו שאתם מבקשים דחיה בשינוי התקנות.

אילנה מישר:

נכון.

היו"ר אני יחזקאל:

אני מצטער, אבל אני רוצה לאשר את התקנות בנוסח זה.

אתי בנדלר:

אולי בכל זאת כדאי לשמוע את הבקשה?

אילנה מישר:

לגבי ענין העלויות למערכת הבריאות לבתי חולים ציבוריים, רק עכשיו התחילו להבין את גודל העומס שיוטל על המערכת. בעיות המערכת ידועות לכל. אנחנו מבקשים לא לאשר את התקנות בשלב זה ולתת לנו לבדוק את ההשלכות.

היו"ר אני יחזקאל:

אני קצת מתפלא. התקנות האלה נמצאות פה לא מעט זמן. מאז דצמבר 1997. חבל שהיגעת לכאן מזדעקת. קצת מוזר בעיני איך מתקבלות החלטות ומוזר בעיני איך מגיעים לוועדה... אומרים שיש מכתב של השר...

אילנה מישר:

זה נכון. יש מכתב של השר. משום מה אומרים היום שלא הבינו את גודל ההשלכות ולכן מבקשים דחיה.

אתי בנדלר:

אבל ההצהרה הזו יכולה להיות מסוכנת, משום שגם מפעלי מזון שעוסקים במזון או כאלה שעוסקים בבורסקאות או בטקסטיל, כולם יכולים לומר את אותו טיעון. מדוע לתת פטור דווקא לסקטור הממשלתי-הציבורי ועל הגופים הפרטיים שמרוויחים בזיעת אפס את הרווחים אם בכלל, להטיל עליהם הוצאות

כה גדולות? מה טעם האבחנה הזו?

אילנה מישר:

אני מניחה שהעניין של לוח זמנים ליישום כדי שאפשר יהיה לקבל תקציב מאוצר המדינה. שזה יכנס לתוקף בהתאם לאפשרויות.

אתי בנדלר:

אבל לא התייחסת לשאלה שלי. את באה ומצהירה כאן שאחרי שהממשלה אישרה את התקנות האלה ושר הבריאות אישר את התקנות האלה, אתם אומרים לסקטור הממשלתי תידחו או אל תאשרו בכלל, ולסקטור הפרטי תטילו את כל החובות שכרוכות בהוצאות ניכרות.

שלום גולדברגר:

העיקרון הזה כבר נקבע. כי לבתי חולים ניתנה ארכה של שנתיים לפי התקנות האלה.

אתי בנדלר:

נכון, ולתמלחת טקסטיל נתנו 42 חודשים, ולבורסקאות ולמזון 18 חודשים.

שלום גולדברגר:

יש פה פריסות שונות של יישום התקנות. אנחנו מבקשים שמבחינת בתי החולים תהיה פריסה...

היו"ר אני יחזקאל:

סליחה, אני מצטער. אני לא מבין בתקנות. אני מבין בהיגיון של איך מקבלים החלטות. עם כל הכבוד, הדבר כלל לא מקובל עלי. זה לא מכובד. אנשים מגיעים לכאן בריצה...

אני מציע לאשר את התקנות ותביאו תיקון לתקנות. הרי הדברים שוכבים פה מחודש דצמבר 1997. אני צריך להביא תפוקות לעבודת הוועדה. יושבים בדיון שכולו לגבי תקנות חשובות, ומדברים עכשיו על איזו שהיא פרוצדורה שמישהו לא הבין... משהו על מכתב שהוא כתב... זה לא לכבודו של השר ולא לכבודם של אנשי המקצוע שבסביבתו של השר. מה אני צריך לעשות? לאשר את התקנות ומי שירצה יתקן את התקנות. אלא אם כן, תגידי לי ש-24 חודש זה מעט מדי ונצליח לשכנע אותם להאריך את זה מעבר ל-24 חודש.

אילנה מישר:

בוודאי ש-24 חודש זה מעט מדי.

ברוך ובר:

התמלחות האלה הן תמלחות מחליפי יוניס. בתי החולים צורכים את התמלחות האלה כתוצאה ממכבסות שיש להם. המכבסות שנמצאות בבתי החולים, זו פעילות עסקית לכל דבר ועניין. כי בתי החולים שולחים כביסה למכבסות חיצוניות ויש גם שמכבסים בעצמם. יוצרים פה מצב של מכבסות חיצוניות יש פתאום מצב שפוגע...

היו"ר אני יחזקאל:

אל תכעס אם אגיד לך שבסך הכל זה שיקול כלכלי ופנימי של בית החולים. בא נעזוב את זה. הרי אנחנו רוצים שהתקנות תעבורנה, ומכיוון שזה מתייחס לקטע ספציפי וקריטי שמדבר רק בסוגיית המכבסות של בתי החולים, וכדי לא להגיע למצב של אי-נחת מהחברים ממשד הבריאות וליצור בהלה וכדי להשיג את המטרה שהתקנות תעבורנה, וקבעתם שונות לכל סקטור, בא נגיע למצב שתרחיבו את העניין של בתי החולים. מה לעשות? כולנו מודעים למצוקה התקציבית. הם מבקשים דחיה למספר חודשים גדול יותר.

ברוך ובר:

העניין הוא שישבנו איתם וסיכמנו את הדברים.

היו"ר אני יחזקאל:

מה לעשות?

ברוך ובר:

ישבנו איתם קודם והכפלנו את הזמן.

היו"ר אני יחזקאל:

עם מי ישבתם?

ברוך ובר:

עם אנשי משרד הבריאות, עם אדון בראון. הוא כתב מכתב לעורכת הדין אילנה מישר, והוא אמר שזה מקובל עליו. הוא קיבל זמן כפול ביחס למחליף היוניס.

אתי בנדלר:

מכבסות אחרות נכנסות לפיסקה אחת: תמלחת שמקורה מחליפי יוניס. זאת אומרת, התחילה שלהם תהיה 12 חודש מיום הפרסום ולגבי מכבסות של בתי חולים היצעתי 24 חודשים.

רחל אדם:

הוספנו עוד שנה.

היו"ר אני יחזקאל:

אם נכתוב מכבסות פרטיות 24 חודש ובתי חולים 36 חודש?

רחל אדם:

חבל על מקורות המים שלנו.

היו"ר אני יחזקאל:

גברתי, אם חבל על מקורות מים, משיהו היה צריך להתעשת ולעשות זאת באופן יותר רציני.

רבותי, התקנות האלה הובאו כתקנות ממשלתיות. בחפץ לב וברצון גדול אני אמור לאשר את התקנות האלה. ולכן, במידה וירצה מישהו לתקן את התקנות בגלל בעיות תקציביות, יבוא לתקן את התקנות.

לכן, אין לי אלא לאשר את התקנות האלה ובמידה ויבוקשו תיקונים יעשו התיקונים, ונקווה שאנשים אחרים יעשו זאת בצורה יותר מושלמת.

- מי בעד אישור התקנות?
- מי נגד אישור התקנות?

התקנות אושרו.

אני מודה לכולם. הישיבה נעולה.

(הישיבה ננעלה בשעה 13:30)